

เสริมแกร่ง! แปลงใหญ่ปลานิล ลุ่มน้ำปากพนัง สู่มั่นคง-ยั่งยืน

กรมประมง ผลักดันกลุ่มเกษตรกรแปลงเครือข่ายผู้เลี้ยงปลานิลลุ่มน้ำปากพนัง เข้าสู่ระบบเกษตรแปลงใหญ่ เพื่อสร้างเครือข่าย สู่มั่นคงและยั่งยืน

เมื่อวันที่ 30 ส.ค.61 กรมประมง โดยสำนักงานประมง จ.นครศรีธรรมราช ได้ผลักดันให้กลุ่มเกษตรกรแปลงเครือข่ายผู้เลี้ยงปลานิลลุ่มน้ำปากพนัง เข้าสู่โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2559-2561 ปัจจุบันมีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแล้วจำนวน 167 ราย รวมพื้นที่ประมาณ 1,136.78 ไร่ สามารถรวมกลุ่มผู้ผลิตปลานิลได้จำนวน 3 แปลง ครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ อ.เชียรใหญ่ อ.ปากพนัง และ อ.เมืองนครศรีธรรมราช จากการส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าสู่โครงการแปลงใหญ่ฯ ทำให้เกษตรกรมีเครือข่ายภายในจังหวัดและระดับประเทศ มีการร่วมมือบูรณาการกันระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ ส่วนท้องถิ่นและเอกชนที่ผ่านมากเกษตรกรมีผลผลิตปลานิลคุณภาพ (premium grade) สู้ตลาดปีละประมาณ 2,273.56 ตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ 120 ล้านบาทเศษ

นายนิรัตน์ ไขยมุด ผู้จัดการแปลงใหญ่ภาคเกษตรกร เล่าว่า "เมื่อก่อนทำนาข้าวและได้เปลี่ยนมาทำบ่อเลี้ยงกุ้งกุลาดำ เนื่องจากได้กำไรที่มากกว่า แต่ทำมาได้สักพักก็เกิดโรคทำให้เกษตรกรขาดทุนจึงหยุดทำการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ เนื่องจากไม่มีทุน แต่หลังจากที่มีโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เข้ามาส่งเสริมการเพาะเลี้ยงปลานิล หลังจากที่ได้ทดลองเลี้ยงได้ผลดีจึงยึดมาเป็นอาชีพหลัก และหลังจากทางสำนักงานประมง จ.นครศรีธรรมราช ได้เข้ามาส่งเสริมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ปลานิล ทำให้เรามีองค์ความรู้ในการเลี้ยงปลานิลมากขึ้น ทำให้รู้ว่าการเตรียมบ่อเลี้ยงที่ดีจะสามารถช่วยทำให้ปลาไม่อัตรารอดเพิ่มขึ้น ผลผลิตก็เพิ่มขึ้นได้ ซึ่งการนำจุลินทรีย์ ปม.1 ที่ได้รับการสนับสนุนจากกรมประมงมาใช้ในการสลายสารอินทรีย์ ซึ่งเป็นของเสียที่อยู่ในบ่อเพื่อช่วยควบคุมเชื้อก่อโรค และยังเป็นการลดต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกรได้อีกด้วย และเกษตรกรทุกรายจะต้องได้มาตรฐาน GAP การเลี้ยงปลาจากกรมประมงด้วย"

นายธีรพงศ์ ไกรนา หัวหน้ากลุ่มพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ด้านการประมง ผู้ประสานงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ด้านประมงเปิดเผยว่า สำนักงานประมง จ.นครศรีธรรมราช ได้เตรียมความพร้อมเกษตรกรแปลงเครือข่ายผู้เลี้ยงปลานิลลุ่มน้ำปากพนังตั้งแต่ปี 2559 และได้มีการพัฒนาจนถึงปัจจุบัน โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่ฯ ทั้ง 3 แปลง มีการเชื่อมโยงเครือข่ายแบบแปลงที่แปลงน้อง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิควิธีการเลี้ยง รวมถึงเทคนิคการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างเลี้ยง นอกจากนี้ยังมีการทำงานแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนเข้ามาให้ความร่วมมือกับเกษตรกร ในการบริหารจัดการการผลิตร่วมกันตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำอย่างเช่น ผู้ขายลูกพันธุ์ปลานิลคุณภาพ ผู้ขายปัจจัยการผลิต กลุ่มคู่ค้าที่มารับผลผลิตไปขาย

"นอกจากนี้เรายังมีเครือข่ายระดับประเทศ ระหว่างผู้เลี้ยงปลานิลด้วยกันอย่าง เชียงราย, ชลบุรี, ชัยภูมิ และนครศรีธรรมราช ตรงนี้ก็เป็นอีกสิ่งที่สามารถช่วยให้เกษตรกรสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากการศึกษาดูงานจากจังหวัดที่ประสบความสำเร็จ และนำมาประยุกต์ใช้กับการเลี้ยงปลาของตนเองได้ ซึ่งจุดเด่นของแปลงเครือข่ายผู้เลี้ยงปลานิลลุ่มน้ำปากพนัง นอกจากการสร้างเครือข่ายแล้วที่นี่ยังมีการบริหารวางแผนการผลิตรายคน เพื่อให้รู้ว่าบ่อไหนที่จะลงลูกพันธุ์ปลาสามารถจับได้เมื่อไหร่ และในอีก 4 เดือนบ่อไหนจะสามารถจับปลาได้ ทำให้เกษตรกรตั้งราคาขายปลาให้กับคู่ค้าที่จะมารับซื้อถึงหน้าฟาร์มในราคาเดียวกันได้ และยังมี การเลี้ยงกุ้งขาว แวนนาไม่เป็นรายได้เสริมในบ่อปลา โดยที่เกษตรกรไม่ต้องให้อาหารกุ้งเนื่องจากกุ้งจะกินมูลปลา และเศษอาหารที่กุ้งกินเหลือ"

นายภาณุวัชร เพชรรัตน์ นายองค์การบริหารส่วน ต.บางจาก อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช กล่าวว่า ในส่วนของท้องถิ่นเองได้เห็นถึงความสำคัญของอาชีพการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร ที่สามารถรวมกลุ่มกันได้อย่างเข้มแข็ง และมองว่าอาชีพนี้สามารถสร้างเป็นรายได้หลักให้กับเกษตรกรดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคง ได้ทำงานแบบบูรณาการร่วมกันกับเกษตรกร สำนักงาน ประมง จ.นครศรีธรรมราช และภาคเอกชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรทำอาชีพการ เลี้ยงปลานิลได้อย่างยั่งยืน โดยสนับสนุนอุปกรณ์การเลี้ยงปลานิล เช่น เครื่องสูบน้ำ อวนสำหรับ จับปลา ให้เป็นทรัพย์สินส่วนกลางของกลุ่มเกษตรกรใช้ร่วมกัน เป็นการช่วยอำนวยความสะดวกให้ เกษตรกรประกอบอาชีพได้ดีขึ้น ในเกษตรกรบางรายที่ไม่มีเงินทุนเพียงพอก็จะมี การสนับสนุนเป็น พิเศษ นอกจากนี้ยังมีการจัดอบรมเพื่อเพิ่มองค์ความรู้การเลี้ยงปลานิลให้แก่เกษตรกร จัดอบรม เสริมความรู้การแปรรูปปลานิลในกรณีที่ปลานิลล้นตลาด เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มในยาม วิฤติ

"เกษตรกรบางรายยังมีการเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมเสริมเข้าไปในบ่อปลานิล เพื่อเป็นการ เพิ่มรายได้ ที่สำคัญการเลี้ยงกุ้งเราไม่ต้องให้อาหารเพราะกุ้งจะกินมูลปลาและเศษอาหารที่กุ้งกิน เหลือเป็นการกำจัดของเสียในบ่อไปในตัว ปัจจุบันเรามีการนัดประชุมในเครือข่ายกันเพื่อที่จะ กำหนดราคากลางก่อน เช่น ปลาขนาด 7-10 ซีด เราจะตั้งราคาไว้อยู่ที่ 50-55 บาท/กิโลกรัม โดย จะมีคู่ค้ามารับถึงที่หน้าบ่อ จะเป็นการช่วยป้องกันไม่ให้โดนกดราคาจากคู่ค้าเพราะเราจะยึด ราคากลางเป็นหลัก ทุกฟาร์มในเครือข่ายก็จะยึดราคานี้ในการขาย" นายนิรัตน์ กล่าว

การส่งเสริมให้เกษตรกรแปลงเครือข่ายผู้เลี้ยงปลานิลลุ่มน้ำปากพนังรวมกลุ่มเป็นแปลง ใหญ่ จึงนับเป็นการดำเนินงานที่สร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกรได้เป็นอย่างดี ทั้งการลด ต้นทุน การจัดการผลผลิตให้มีประสิทธิภาพ และการช่วยยกระดับฟาร์มเพาะเลี้ยงให้มีคุณภาพได้ มาตรฐาน GAP เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันมากยิ่งขึ้น ตลอดจนเกษตรกรมีการสร้าง เครือข่ายผู้เลี้ยงปลานิลภายในจังหวัดเดียวกันรวมไปถึงเครือข่ายปลานิลระดับประเทศ เป็นการ ถ่ายทอดความสำเร็จการผลิตปลานิลจากแปลงพี่สู่แปลงน้อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานใน ระบบแปลงใหญ่ให้มีความก้าวหน้าแสดงให้เห็นถึงการเติบโตที่ยั่งยืนของประมงไทยในอนาคต ด้วย

ที่มา : หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ วันที่ 31 สิงหาคม 2561